

което имъ се дължи като на победени се противопоставя на задържането имъ като обикновени вулгарни затворници“ — чл. 75 Америк. инструкция; чл. 5. X. Правилникъ.

Презъ време на войната, на разни мѣста бѣха образувани пленически лагери. За голѣмо съжаление трѣбва да се отбележи, че често пѣти военнопленниците не само войници, но и офицери биваха третираны жестоко и отъ дветѣ воюващи страни. Често тѣ биваха изпращани на непосиленъ трудъ въ маларични мѣста полуголи, хранени само съ най-долнокачественъ хлѣбъ, заграждани съ телени мрежи и пр. пр.

3. *Прекратяване на пленничеството.* Обикновено то престава съ преустановяване на военнитѣ действия, било вследствие едно вр. примирие или вследствие сключването на окончателенъ миръ. Въ първия случай това става съ специаленъ договоръ или текстъ отъ договора за примирието, като се уговарятъ условията при които ще стане взаимната размѣна на пленниците. Най-често предметъ на размѣната сж болнитѣ и станалитѣ негодни повече за война лица. Напр. въ балканската война презъ Май 1913 г. Съюзниците сключиха съ Турция примирие, при което бидоха размѣнени пленници. Сжщото презъ последната война между Франция и Германия. Обикновено задържането на пленниците се избѣгва. Първо — отъ чисто хуманни причини, второ — поради економия на материалнитѣ средства, необходими за издръжката имъ. Затова чл. 20 отъ X. Правилникъ казва: „Възвръщането на военнопленниците трѣбва да се извършва въ възможно най-късъ срокъ“.

Въ М. Договори въпроса за пленниците се урежда съ Версаилскиятъ — чл. 214 и след., Сенъ-Жерменскиятъ — чл. 160 и след. и пр. България преди Н. М. Договоръ подписа на 29 Септември 1918 г. съ Главнокомандующия Съглаш. войски Конвенция за спиране военнитѣ действия. Въ чл. 5 на сжщата се казва: „Българскитѣ войсковы части намиращи се западно отъ Скопския меридианъ и принадлежащи на 11-та Герм. Армия, ще сложатъ оръжието и ще се считатъ до нова заповѣдъ за военнопленени; офицеритѣ ще запазятъ оръжието си“, а въ чл. 6: „Българскитѣ военнопленени ще бждатъ до сключването на мира, употребени за работа въ Ориента отъ съюзнитѣ армии, безъ взаимностъ по отношение на съюзнитѣ военнопленени. Тѣзи последнитѣ ще бждатъ веднага предадени на съюзнитѣ власти, а интерниранитѣ гражд. лица ще бждатъ напълно свободни да се завърнатъ по домоветѣ си“.

Отъ цитираната Конвенция се вижда, че понятието *военнопленникъ* се измѣсти и се замѣни съ новъ видъ пленничество. Тенденцията на това задържане, съ което се нарушиха флагрантно принципитѣ на Межд. Право, явствува най-добръ отъ чл. 6: „тѣ ще бждатъ употребени за работа въ Ориента“. Голѣми бѣха страданията на българскитѣ герои на които бѣше предопределено да дадѣтъ и тая жертва предъ болгар на отечеството. За българския народъ тѣ не сж били въ плѣнъ, тѣ бѣха заложници. За това въ следващитѣ редове не ще бждатъ показвани въ числото на пленниците!

Съ подписването на Воената Конвенция отъ 29. IX. 1918 г. за спиране на военнитѣ дѣйствия, предадени бѣха на Съглашението частитѣ отъ 1-а пехотна дивизия, 6-а пехотна дивизия, сборната дивизия, българскитѣ части отъ 302-а германска дивизия съ перспективнитѣ имъ тилни и обозни части находящи се на з. отъ Скопие.

Къмъ средата на Юли 1920 г. числото на българскитѣ пленници и заложницитѣ, по даннитѣ на Щаба на Армията е било¹⁾:

1-а пех. Соф. дивизия	27,000
6-а „ Бдинска дивизия	26,000
Сборната дивизия	26,000
Български части отъ 302-а герм. дивизия	7,481
Тилни и обозни части	4,915
<i>Пленени презъ разни времена по рано . . . . .</i>	<u>20,415</u>

Всичко . . . 111,811

Възвръщането на военнопленниците и заложницитѣ не се извърши тъй както предписва чл. 105. Естетсвено е, че веднажъ даденото право да бждатъ употребени въ работа и то не само по-рано плененитѣ, но и ония, които за тая цель се взеха, като „пленници“.

¹⁾ Находящитѣ се въ България военнопленници следъ 1918 год. сж били въ ограниченъ размѣръ, тъй като съ Брестъ-Литовския и Букурещки мирни договори отъ 9. II. 1918 г., 3. III. с. г. и 7. IV. с. г. плененитѣ, най-вече румънски войници и офицери, сж били предадени.